

OPONENTSKÝ POSUDEK

na doktorskou disertační práci pana Heroa Kwabeny Toseafa:

„A Study on Health and Safety Practices at Tema Oil Refinery(TOR) in Ghana“

Velmi si vážím skutečnosti, že Fakulta chemicko- technologická Univerzity Pardubice mne požádala o vypracování oponentského posudku na výše uvedenou disertační práci. Mimo jiné jsem byl jedním z prvních deseti posluchačů, kteří v polovině šedesátých let dokončili na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy studium afrikanistiky. Problematice výzkumu ekonomických, sociálních a filologických problémů západní Afriky jsem se věnoval i v dalších letech (mimo jiné jsem studoval hauštinu a svahilštinu - z nichž hauština je dosud jedním hlavních komunikačních jazyků v Nigerii). Problematika Ghany mne zvláště zajímala: v roce 1965 jsem obhájil diplomovou práci pojednávající o pěstování kakaa a o obchodu s kakaem v Ghaně a v roce 1968 jsem obhájil kandidátskou disertační práci na téma „ Aplikace politiky „indirect rule“ v britských západoafrických koloniích“.

Na základě mých osobních znalostí problematiky ekonomického, sociálního environmentálního a zdravotního vývoje v Ghaně, Nigerii a v dalších západoafrických státech jsem přistoupil k hodnocení předložené disertační práce. Po jejím prostudování konstatuji, že Ing. Herro Kwabena Toseafa se zaměřil na kvalitní výzkum problematiky, jejíž závažnost podstatnou měrou přesahuje hranice jeho státu. Především zdůrazňuji, že práce má náležitou odbornou strukturu. Autorův výzkum je založen na studiu poměrně značného počtu odborných publikací – o čemž mimo jiné podává svědectví dostatečný počet odkazů.

Cílem výzkumu je vytvoření systému managementu bezpečnosti práce (safety management) v ghanské rafinerii Tema Oil Refinery, v obecnějším pohledu i v Nigerii a svým způsobem rovněž v dalších afrických a arabských zemích. Disertant si stanovil tři klíčové cíle spjaté se třemi výzkumnými otázkami. Výše uvedené cíle jsou v pěti kapitolách textu úspěšně osvětleny.

Ing. Hero Kwabena Toseafa prokázal dobrou znalost problémů spjatých s těžbou ropy a zemního plynu i s managementem bezpečnosti práce. Oceňuji i širší autorův záběr spočívající v hodnocení environmentálních, zdravotních a etických dopadů těžby, jimž nikoli vždy je managementem těžebních společností věnována náležitá pozornost (zvláště pokud jde o bezpečnostní aspekty těžby, což mimo jiné dokládá řada případů zaznamenaných v posledních

letech například v Nigerii). Za zajímavou pokládám i zmínku o problémech spjatých s aplikací zásad bezpečnosti práce v největší ghanské těžební společnosti AngloGold Ashanti.

Autor disertační práce aplikuje řadu vybraných výzkumných metod, v první řadě statistických metod a metod modelování. Systém managementu bezpečnosti práce a jeho determinantů je Ing Hero Kwabenou Tosefaem graficky interpretován. Jsou znázorněny jednotlivé determinanty a jejich vzájemné vazby, jakož i další faktory mající vliv na významnost jednotlivých determinantů.

Základním východiskem pro hodnocení zkoumané problematiky se pro autora disertace stalo zpracování údajů ze 186 kvalifikovaným způsobem vypracovaných dotazníků. Pro konstrukci modelu autor disertace využil software IBM SPSS, který je použitelný pro statistické výpočty v sociálních vědách. Za největší přínos je možno označit navržený model systému bezpečnosti práce a jeho determinantů. Jeho konstrukce umožňuje jednak praktickou aplikaci v podmínkách Tema Oil Refinery, jednak vytváří jisté předpoklady pro využití v dalších společnostech obdobného typu.

Na druhé straně soudím, že by v navrhovaném modelu bezpečnosti práce ještě vyšší kvalitě posuzované disertace pomohlo podrobnější objasnění významu jednotlivých prvků a jejich vzájemných vazeb. Jisté poznámky je možno v některých případech rovněž vyslovit k přesnosti hodnocení dat a k jejich propojení se závěry o „safety culture“. Předpokládám, že disertant k uvedeným připomínkám zaujme stanovisko v průběhu obhajoby.

Závěrem konstatuji, že Ing Hero Kwabena Toseafa ve své práci prokázal schopnost systematické vědecké práce a že si v dostatečné míře osvojil potřebné metodické postupy. V této souvislosti bych rád ocenil odborné vedení disertační práce mými dlouholetými spolupracovníky doc. Ing. Ilonou Obršálovou, CSc. a Ing. Robertem Baťou, Ph.D. S přihlédnutím ke skutečnostem uvedeným v oponentském posudku disertační práci „A Study on Health and Safety Practices at Tema Oil Refinery (TOR) in Ghana“ doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 19. srpna 2018

prof. PhDr. Karel Lacina, DrSc.

